

REGLUGERÐ

um sólarlampa.

I. KAFLI

Gildissvið og skilgreiningar.

1. gr.

Reglugerð þessi gildir um alla notkun sólarlampa jafnt í februnarskyni og í lækninga-skyni.

2. gr.

Í þessari reglugerð gilda eftirfarandi skilgreiningar:

Geislagjafi: Sá hluti sólarlampa, þar sem útfjólubláir geislar eru framleiddir.

Sólarlampi: Tæki, sem framleiðir útfjólubláa geisla til geislunar á fólk.

UV-flokkun sólarlampa: Sólarlampar eru flokkaðir í fjóra flokka, UV-1, UV-2, UV-3 og UV-4 eftir magni og eiginleikum útfjólublárrar geislunar eins og nánar er skilgreint í íslenskum staðli ÍST EN 60335 - 2 - 27:1997 Öryggi heimilistækja og ámóta raftækja - 2. hluti: Sérstakar kröfur vegna tækja til að meðhöndla húð með útfjólubláum eða innrauðum geislum.

Útfjólublá geislun, UV geislun: Ójónandi geislun sem samanstendur af rafsegulbylgjum með bylgjulengd 100-400 nm (1 nm = 10⁻⁹ m).

II. KAFLI

Almennar reglur.

3. gr.

Sólarlampar sem notaðir eru á Íslandi skulu uppfylla ákvæði þessarar reglugerðar. Öryggiskröfur sem ekki er fjallað um í þessari reglugerð og varða geislavarnir skulu einnig vera uppfylltar eins og þær eru tilgreindar í staðli ÍST EN 60335 - 2 - 27:1997, Öryggi heimilistækja og ámóta raftækja - 2. hluti: Sérstakar kröfur vegna tækja til að meðhöndla húð með útfjólubláum eða innrauðum geislum.

4. gr.

Í sólarlömpum er aðeins heimilt að nota geislagjafa (perur og andlitsljós) í samræmi við UV-flokkun sólarlampans þannig að UV-flokkun sólarlampans haldist óbreytt.

5. gr.

Með hverjum sólarlampa skulu fylgja hlífðargleraugu sem uppfylla viðeigandi kröfur samkvæmt staðli ÍST EN 60335 - 2 - 27:1997. Á sólbaðsstofum eða annars staðar þar sem sólarlampar eru notaðir skulu hlífðargleraugu til verndar augum vera til staðar fyrir hvern viðskiptavin eða sjúkling.

6. gr.

Með hverjum sólarlampa skulu fylgja notkunarreglur og leiðbeiningar á íslensku, þar sem fram koma upplýsingar um ráðlagða lengd og tíðni sólbaða. Einnig skulu fylgja upplýsingar um viðhald á sólarlampanum þar sem fram kemur m.a. að aðeins skuli nota viðeigandi geislagjafa (perur).

Leiðbeiningar Geislavarna ríkisins um útfjólubláa geislun og sólarlampa, sem eru í viðauka I með reglugerð þessari, skulu fylgja hverjum lampa. Einnig skal umsögn landlæknis-

embættisins varðandi sólbekki og ljósalampa, sem eru í viðauka 2 með reglugerð þessari fylgja. Viðaukar 1 og 2 skulu birtir orðréttir með hverjum sólbekk og ljósalampa.

7. gr.

Á hverjum sólarlampa skulu, á áberandi stað, vera eftirfarandi upplýsingar á íslensku: „Aðvörun: Útfjólublá geislun getur valdið skaða á augum og húð. Hún getur flýtt öldrun húðar og leitt til húðkrabbameins. Notið ætíð hlífðargleraugu. Sum lyf og snyrtivörur geta valdið auknu næmi fyrir útfjólubláum geislum og því valdið bruna í húð. Ef lyf eru notuð er ráðlegt að hafa samráð við lækni áður en farið er í ljós. Lesið vandlega notkunarreglur og „Leiðbeiningar um útfjólubláa geislun og sólarlampa.““

8. gr.

Á hverjum sólarlampa skal vera merking þar sem fram kemur UV-flokkur sólarlampans, t.d. „UV-flokkur 3“ ef sólarlampinn með viðeigandi perum er í UV-flokki 3.

Sólarlampar í UV-flokki 4 skulu að auki merktir með eftirfarandi: „Aðvörun – Notist aðeins að læknisráði“.

Sólarlampar með birtu flatar meiri en 100 000 cd/m² skulu merktir með eftirfarandi: „Aðvörun – Mjög sterk birta. Horfið ekki í ljósið“.

9. gr.

Á hverjum sólarlampa skal vera tímarofi sem stöðvar geislun á útfjólubláu ljósi eftir innstilltan tíma og er með lengstu stillingu: 60 mínútur fyrir ljósalampa í UV-flokki 1, UV-flokki 2 og UV-flokki 3 en 30 mínútur fyrir ljósalampa í UV-flokki 4.

III. KAFLI

Sólarlampar sem notaðir eru í öðrum tilgangi en læknisfræðilegum.

10. gr.

Notkun sólarlampa, í öðrum tilgangi en læknisfræðilegum, er háð leyfi Geislavarna ríkisins nema um sé að ræða sólarlampa í flokki UV-3. Á sólbaðsstofum eða annars staðar þar sem gjald er tekið fyrir afnot af sólarlampa í öðrum tilgangi en læknisfræðilegum, er eingöngu heimilt að nota sólarlampa í flokknum UV-3.

11. gr.

Sá sem selur eða veitir öðrum aðgang að sólarlampa í öðrum tilgangi en læknisfræðilegum skal geta lagt fram leyfisbréf frá Geislavörnum ríkisins, sbr. 10. gr. eða fullnægjandi gögn sem staðfesta að sólarlampinn með þeim geislagjafa sem í honum er sé í flokki UV-3 sé þess óskað.

IV. KAFLI

Sólarlampar sem notaðir eru í læknisfræðilegum tilgangi.

12. gr.

Notkun sólarlampa í læknisfræðilegum tilgangi, annars staðar en þar sem húðlæknir ber ábyrgð á notkuninni, er háð leyfi frá Geislavörnum ríkisins. Undanþegin þessu er einkanotkun á heimili samkvæmt skriflegum ráðleggingum húðlæknis.

13. gr.

Þess skal gætt að geislun á sjúklinga, sérstaklega augu, sé eins lítil og unnt er að teknu tilliti til markmiðs geislunar og með skynsamlegu tilliti til aðstæðna. Í því skyni skal koma

upp virku gæðaeftirliti. Það skal vera í samræmi við umfang starfseminnar og ná jafnt til notkunar sólarlampanna og vinnuaðferða. Geislunarmælingar í því skyni að tryggja réttan geislaskammt UV-geislunar skulu gerðar reglulega. Niðurstöður gæðaeftirlits skulu skjalfestar.

V. KAFLI

Eftirlit og viðurlög.

14. gr.

Eigendur sólarlampa bera ábyrgð á því að ákvæði þessarar reglugerðar séu uppfyllt.

15. gr.

Brot gegn ákvæðum reglugerðar þessarar varða fésektum eða fangelsi allt að tveimur árum nema þyngri refsing liggja við samkvæmt öðrum lögum sbr. 22. gr. laga nr. 44/2002 um geislavarnir.

Um mál sem rísa kunna út af brotum á reglugerð þessari fer að hætti opinberra mála.

VI. KAFLI

Gildistaka.

16. gr.

Reglugerð þessi, sem sett er með heimild í 2. mgr. 9. gr. og 21. gr. laga nr. 44/2002 um geislavarnir, öðlast þegar gildi.

Jafnframt fellur úr gildi reglugerð um innflutning á geislatækjum, er framleiða útfjólubláa geisla, nr. 517/1993.

Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytinu, 20. október 2003.

Jón Kristjánsson.

Davíð Á. Gunnarsson.

VIÐAUKI 1

Leiðbeiningar Geislavarna ríkisins um útfjólubláa geislun og sólarlampa.

Útfjólublá geislun frá sól og sólarlömpum getur valdið skaða á augum (snjóblindu) og á húð (roða-bruna). Hversu mikil skaðlegu áhrifin verða, ræðst af því hversu næmur einstaklingurinn er fyrir útfjólublárri geislun, svo og af því hversu mikil geislunin er. Fylgið eftirfarandi leiðbeiningum til að minnka hættu á skaðlegum áhrifum.

1. Verið aldrei í ljósum svo lengi að húðin roðni. Takmarkið tíma í sólarlampa í fyrstu skiptin ef húðin er ekki þegar brún. Húðin brúnkar til verndar gegn útfjólubláu ljósi. Fylgist með viðbrögðum húðar, roði í húð er merki um að húðfrumur hafi skaðast. UVA-geislun í sólarlampa er sterkari en geislun frá sólinni og kemst dýpra í húðina sem veldur sliti, húðin verður síður teygjanleg og hrukkmyndun eykst. Hugsanlega er samband á milli notkunar á sólarlömpum og hættunnar á myndun illkynja sortuæxla (húðkrabbameins). Takmarkið því fjölda sólbaðsstunda bæði úti í sólskini og í sólarlampa.

2. Notið ekki sólarlampa ef þið eruð yngri en 18 ára. Börn og ungmenni hafa viðkvæmari húð en fullorðnir og hætta á húðskaða síðar á ævinni er meiri.

3. Notið ekki sólarlampa ef þið hafið viðkvæma húð og eigið erfitt með að verða brún í sólskini. Fólk með húð sem roðnar en verður ekki brún í sólskini, fólk sem fær freknur og fólk með marga fæðingarbletti er í meiri hættu en aðrir á skaða vegna útfjólublárrar geislunar.

4. Gætið hófs í sólböðum og farið ekki oftár en einu sinni á dag í sólbað. Húðin þolir ekki nema takmarkaða útfjólubláa geislun og hún þarf tíma til að jafna sig. Virðið ráðleggingar framleiðanda um tíðni og lengd sólbaða.

5. Notið ekki sólarlampa ef þið takið lyf eða eruð smituð af sjúkdómi. Sum lyf valda því að húðin þolir minni útfjólubláa geislun. Leitið upplýsinga hjá lækni eða hjá lyfsala. Útfjólublá geislun veikir viðnámsþrótt húðar og sumt veirusmit getur orðið alvarlegra.

6. Notið ekki sólarlampa ef þið hafið haft húðkrabbamein eða ef það er í ættinni. Líkur á illkynja húðkrabbameini eru meiri ef þið hafið haft húðkrabbamein eða ef það hefur greinst hjá ættingjum.

7. Notið ekki efni sem flýta fyrir sólbrúngu. Hreinsið af ykkur snyrtivörur. Efni sem auka hæfni húðar til að verða brún með því að auka næmni húðar fyrir útfjólublárra geislun auka jafnframt hættu á sólbrúna. Sumar tegundir snyrtivara hafa einnig þessi áhrif. Í sérstökum tilfellum geta þessi efni valdið ofnæmi fyrir útfjólublárra geislun.

8. Treystið ekki sólarlömpum til að veita vörn gegn sterkri sól eða til meðferðar á húð. Brúni liturinn sem fæst í sólarlömpum hlífir henni ekki á sama hátt og brúnn litur og þykking húðar sem fæst í sólskini. Sólarlampar veita því ekki fullkomna vörn áður en farið er í sólarlandaferð.

Meðhöndlið ekki sjálf húðsjúkdóma í sólarlömpum. Leitið ráðgjafar hjá læknum. Sérstakir sólarlampar eru notaðir til húðmeðferðar.

9. Notið hlífðargleraugu í sólarlömpum. Útfjólublá geislun getur valdið kvalafullri bólgu í hornhimnu augans.

10. Leitið lækni ef fæðingarblettir taka að vaxa, breytast, klæjar undan þeim eða blæðir úr þeim. Líkurnar aukast á að hægt sé lækna húð af illkynja sortuæxli ef það upp-götvast snemma.

VIÐAUKI 2

Umsögn landlæknisembættisins varðandi sólbekki og ljósalampa.

Geislun húðarinnar af sól eða frá sólbekkjum og ljósalömpum („háfjallasól“) getur valdið heilsutjóni, ef farið er óvarlega. Það er alkunna, að óhófleg geislun veldur brunu á húð (sólbrúna). Langvarandi geislun á sólbaðstofum veldur hrörnun húðar þannig að teygjanleikinn minnkar og hún verður hrukkótt. Margt bendir til að mikil og langvarandi notkun sólbekki-lampa (UVA-ljós) auki líkurnar á húðkrabbameini. Mikil geislun sem veldur brunu, bæði í ljósum og í sól, getur aukið hættuna á myndun sortuæxla (melanoma) í húð. Ef gleraugu með fullkominni vörn gegn útfjólubláum geislum eru ekki notuð er hætta á brunu á hornhimnu augna (rafsuðublinda, snjóblindu) og langvarandi áhrif geislanna á augu geta skemmt litar-

skyn. Sumt fólk, t.d. hvítingjar (albínóar), er afar viðkvæmt fyrir útfjólubláum geislum. Sum læknislyf gera húðina viðkvæmari fyrir útfjólubláum geislum. Dæmi um slíkt eru sum sýkla-lyf, þvagræsilyf og geðlyf. Vissar snyrtivörur geta einnig gert húðina viðkvæma fyrir ljósum, t.d. sum ilmefti. Þeir sem nota læknislyf ættu að ráðfæra sig við lækni áður en farið er í ljós.